

De werkplaats snijdt hout!

Op de Archipel in Amsterdam is een aantal jaren geleden geïnvesteerd in werkbanken en gereedschap, met de focus op meer hands-on activiteiten. Elke week gaat leerkracht Hilje Oosterbaan Martinius met leerlingen aan de slag in de werkplaats aansluitend bij de thema's in de klas. In dit artikel vertelt ze hoe ze dit vormgeeft binnen het schoolbrede thema 'Naar buiten!'

In de werkplaats worden leerlingen expert in het omgaan met alle materialen en gereedschappen én ze worden expert in de juiste mindset. Dat helpt ze om te voelen hoe leren werkt, hoe het voelt om door te zetten. Ik leer ze om daarvan te genieten in plaats van te stoppen en

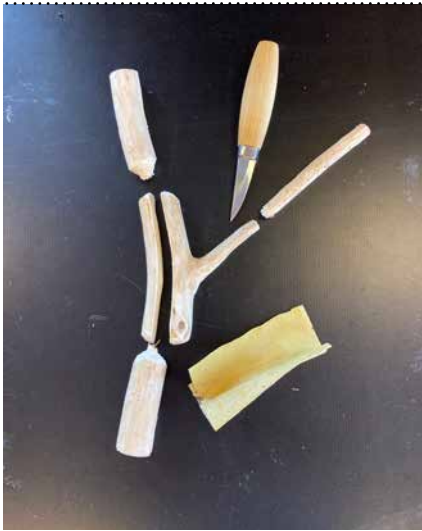
te kiezen voor wat ze makkelijk vinden. Ik laat ze ervaren dat ze met hoge inzet altijd vooruit komen. En die inzet hebben ze zelf in de hand. Dat geeft ze het besef dat ze dingen wél kunnen. Want sommige van deze kinderen hebben de moed ergens een beetje verloren. Tijdens het

schoolbrede thema 'Naar buiten' gaan de experts aan de slag met houtsnijden. De experts van de groepen 5 tot en met 8 leren in de klas veel over de natuur. Samen gaan we in een bos vlakbij de school op zoek naar hout. Van tevoren maken we een paklijst: regenjas, pet en lange broek. Het is zo'n week waarin het kan regenen en het tegelijk heel warm kan zijn. Die lange broek is tegen de brandnetels en de pet om je te beschermen tegen de klodders van de schuimbeestjes. Het is best spannend om samen op pad te gaan. Hoe ver kunnen we het natuurgebied in? Met lange broek en pet hoeven we voor brandnetels of spuugbeestjes niet terug te deinzen. Ik ga twee keer met een groep van acht kinderen naar een klein natuurgebied vlakbij school.

In de Diemervijfhoek gaan we op zoek naar een geschikte wilg waar we mooie takken af kunnen zagen voor onze kapstokhaakjes. Wilgenhout is namelijk een vrij zachte houtsoort dus dat werkt prettig voor de beginnende houtsnijder. Beide groepen zijn enorm gemotiveerd en bedanken me dat ik dit met ze doe. Alle kinderen wonen daar in de buurt, maar de meeste zijn hier nog nooit geweest. Het is een groot avontuur voor ze. "Juf mag ik die trekzaag? Die werkt beter." "Ja wacht even, als ik klaar ben met deze tak." Ik ben helemaal in mijn element en de kinderen ook, we zijn daar echt samen.

Als we weer op school komen heeft iedereen een goede tak die we bewaren in de koelkast. Vers hout snijdt namelijk beter wanneer het droog is. En de week daarna is het dan echt zover. Het moment dat ik zeg: "Oké, jullie mogen een mes pakken." Even later zitten acht kinderen voor het eerst met een loeischerp houtsnijmes in hun ene hand en hun wilgentak in de andere. Gelukkig heb ik een paar maanden

geleden in IJsland ervaren hoe het eruit ziet als acht kinderen van rond de 10 jaar in een kringetje met een mes aan het werk zijn. Daardoor schrik ik er niet zo van dat het er wat wiebelig uitziet. Ze werken goed volgens mijn instructie en het is muisstil. Ze weten dat die messen scherp zijn, willen zichzelf niet verwonden, dus ze zijn voorzichtig. Klinkt logisch en in de praktijk werkt het ook zo.

Ze zijn zelf in het bos geweest, hebben van de juiste boom de juiste tak afgezaagd en voelen nu het verschil tussen vers en droog hout. Ze ruiken de bast, het hout daaronder is glad en koud. Het hout ruikt weer anders dan de bast en het is harder. Als ze de hele tak kaal hebben, snijden ze de takken op maat en slijten ze de staande tak zodat die een platte achterkant heeft. Met de handboor boren ze er twee gaten in en dan laten ze het drogen. Wanneer het droog is kun je namelijk weer beter schuren en daarmee krijg je de oneffenheden weg die met het snijden achterbleven.

Het fijne van deze kapstokhaakjes is dat ze tijdens het proces al heel goed kunnen zien hoe de uiteindelijke vorm wordt. Die haak is vanaf het begin zichtbaar en bij iedere les wordt het steeds meer een gebruiksvoorwerp in plaats van een tak. Nu hangen er in de werkplaats meerdere kapstokken, met daaraan bijvoorbeeld hun zelfgemaakte werkschorten.

En als groep 7 en 8 als laatste die dag binnenkomen zeggen ze "Aah, het ruikt lekker naar vers hout."

i Hilje Oosterbaan Martinius is Leerkracht beeldende vorming en techniek op basisschool De Archipel in Amsterdam